

Volk van God, geliefde broers en zussen van Jezus Christus,

Wat is waarheid? [dia1]

Met die vraag reageert rechter Pontius Pilatus op de woorden van de Man die voor hem staat en met wiens verhoor hij bezig is.

Die man had het gezegd: [dia2] *Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen, en ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat Ik zeg.*

Pilatus zal wel gedacht hebben: er zijn zoveel mensen die denken de waarheid in pacht te hebben, dit zal ook wel weer zo'n religieuze fanaticus zijn die meent het bij het rechte eind te hebben. [dia3] *Want waarheid – ach, wat is waarheid?*

En zeggen veel mensen dat tegenwoordig ook niet: wat is waarheid?

Waarheid is toch wat jij *denkt* dat waar is.

En dat is prima, je mag best denken dat jouw mening, of jouw geloof de ware is, *maar val mij daar niet mee lastig.*

En wees vooral niet zo arrogant *jouw* waarheid als norm voor iedereen te bestempelen.

Want *de* waarheid bestaat niet.

Alleen, wat gebeurt er als waarheid zo gerelativeerd wordt tot een persoonlijke overtuiging, als waarheid geen waarheid meer genoemd mag worden?

Dan gebeurt het dus, dat iemand die volstrekt onschuldig is, NB door een rechter die juist de waarheid boven tafel moet zien te krijgen, wordt veroordeeld en zelfs vermoord.

Dan krijg je vriendjespolitiek, de hand boven het hoofd houderij en naar de mond praterij, klassenjustitie, smeergeld, corruptie en weet ik wat niet al voor duistere praktijken.

Hoe is de samenleving te beklagen die de waarheid niet meer wil kennen!

Eerder al had Jezus eens gezegd [dia4.1] *Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.*

En Hij zei er gelijk achteraan: [dia4.2] *Niemand komt tot de Vader dan door Mij.*

Laat dat even tot je doordringen...

- Dat betekent dat er **exclusief, alleen door Jezus Christus**, redding, behoud en toekomst is.

- En het betekent ook dat alle wegen die langs of om Hem heen gaan per definitie dwaalwegen zijn.

Als we dat als christenen niet meer *dú*rven zeggen of niet meer *mó*gen zeggen, dan spreken we geen waarheid meer, en zijn we er mee schuldig aan dat er medemensen verloren gaan.

Laten we, niet in de laatste plaats *dá*árom, de waarheid liefhebben en er alles aan doen die ook aan het licht te brengen!

Nu hebben we het, als het om [dia5.1] waarheid gaat, ook in andere opzichten het tij tegen.

Er wordt wel eens gezegd [dia5.2] dat de leugen regeert.

En wie heeft nooit het gevoel: wie of wat kan je tegenwoordig nog vertrouwen? (volgende week willen we daarover een themadienst houden)

Er is zoveel [dia5.3] misleiding, [dia5.4] bedrog en [dia5.5] manipulatie.

Zaken worden vaak zoveel mooier voorgesteld dan ze in werkelijkheid zijn.

Allemaal fake... Volksverlakkerij. Buitenkant. Poppenkast.

Maar is het geen droevige zaak dat we het blijkbaar met z'n allen met de waarheid niet zo nauw meer nemen, en dat de leugen misschien niet regeert maar wel een ongelooflijke invloed heeft?

En wat voor gevolgen heeft dat, denk je, voor de kerk en het spreken van de kerk?
Als alles in twijfel getrokken moet worden, waarom dan wat de kerk, wat het geloof, wat de bijbel zegt niet?

- Wie zegt dat het *waar* is wat hier gezegd wordt?

- Wie bewijst dat wat in de bijbel staat echt *het Woord van God* is?

Daar komt nog eens bij, dat de een op grond van de bijbel tot die conclusie komt en een ander, op basis van precies diezelfde bijbel, tot het tegenovergestelde. Wie moet je dan nog geloven? Voel je wel dat zo ook het gezag van de bijbel ondermijnd wordt?

[dia6.1] Tegelijk hoeven we ons over dit alles – hoe verdrietig en slecht ook – niet al te zeer te verbazen. Het is immers voorzgd.

Het hoort bij de tekenen van de tijd dat de waarheid wordt verdrongen door de leugen.

Het is, zeg maar, het tikken van de klok, waaraan je kunt merken dat het moment waarop de Here Jezus terugkomt, dichterbij komt.

En het laat de enorme stuiptrekkende macht die Satan nog heeft zien.

Jezus heeft eens gezegd: [dia6.2] *Waarom u niet begrijpt wat Ik zeg? Omdat u mijn woorden niet kunt aanhoren. Uw vader is de duivel, en u doet maar al te graag wat uw vader wil. Hij is vanaf het begin een moordenaar geweest. Hij hoort niet bij de waarheid, omdat er geen waarheid in hem is. Wanneer hij liegt spreekt hij zoals hij is: een aartsleugenaar, de vader van de leugen.*

Hier ontmaskert Jezus de duivel als de bron van de leugen.

Heel die ziekmakende kracht, dat je elkaar haast niet meer durft vertrouwen, dat je overal een vraagteken bij moet zetten, dat je de waarheid moet relativiseren, heel die ziekmakende kracht die onderling wantrouwen en innerlijke onzekerheid tot gevolg heeft, ruzie, geweld en oorlog, het komt allemaal bij aartsleugenaar duivel vandaan.

[dia7.1] Dat het de duivel is die de hele boel verziekt laat ook Jakobus zien.

Hij heeft het over de [dia7.2] tong, dat kleine lapje vlees in je mond, waarmee je zo ontzettend veel mooie dingen kunt doen, maar ook zo ongelooflijk veel kwaad kunt aanrichten.

Je tong – in feite niet meer dan een bundel spieren, maar mensen kunnen er niet alleen, net als dieren, mee slikken en kauwen, maar ook anders dan dieren, mee praten en zingen.

Wat een wonder van de Schepper dat je door zo'n tong kunt spreken, je verstaanbaar maken, communiceren – hoe wezenlijk voor een mens!

Wat een wonder ook dat je er mee kunt zingen, blij en vrolijk, dankbaar en lovend. Prachtig is dat, zoals ook hier in de kerk vandaag. Daarvoor heeft God ons die tong ook gegeven.

Maar met diezelfde tong kunnen we God ook vloeken en lelijke dingen zeggen over of tegen andere mensen. *Zij is een onberekenbaar kwaad, vol dodelijk venijn*, zegt Jakobus. Moet je nagaan: dat kleine tongetje.

Herkenbare beelden gebruikt Jakobus dan om de werking en het effect van de tong duidelijk te maken.

't Is net als bij [dia8.1] een paard. Woest en ongedwongen rent het rond door de wei. En als het steigert, torent 't hoog boven je uit. Geweldige beesten zijn het.

En dan kom je met een bit [dia8.2] en doet het paard het tuig in de mond en opeens kun je het alle kanten opsturen en laten doen wat jij wilt. Heel bijzonder!

't Is net als bij een schip. Wat is een [dia9.1] roer maar een klein ding. En toch kan het de koers van zo'n geweldig groot zeeschip bepalen... [dia9.2].

Net zo is de tong in het lichaam van de mens. Klein, nauwelijks zichtbaar, onbetekenend. En toch is zij heel erg belangrijk, ja haast onmisbaar. Zij voert een hoge toon.

Daar zit 'm net de kneep, in die toon. Zij kan ook een te hoge toon aan slaan.
En dan is het effect verwoestend. Vergelijkbaar met een lucifer in een droog bos.
Als het ontzettend lang droog en warm is, [dia10] ontstaat er brandgevaar. Dan hoeft er maar een klein vlammetje te zijn om een heel bos, hectares groot, in de fik te zetten.
Wat kan één zo'n klein vlammetje, één moment van onbedachtzaamheid, verwoestende gevolgen hebben! Alles gaat er aan.
Zo is het met de tong ook.
Één kleine opmerking, één klein woordje, één klein zinnetje en je hebt voorgoed iets kapot gemaakt.
Een leugentje, heel klein maar...
Een roddeltje, een nieuwtje over *zr X die laatst toch zoiets...*
Of: *heb je al gehoord dat broeder IJ? 't Is toch niet waar! Ja heus...*
't Hoeft niet eens altijd onwaar te zijn, of maar een klein beetje aangedikt, en toch...
Hoeveel oordelen worden er zo geveld, onverhoord en lichtvaardig?
Hoeveel levensgeluk is er zo niet gebroken?
Hoeveel vriendschapsbanden verbroken?
Hoeveel broeder- en zusterschap geknakt?

Als mensen hebben we heel veel onder controle, en dat willen we ook graag.
We willen graag de teugels en het roer in handen houden.
Maar wat falen we vaak bij dat kleine lid uit ons eigen lichaam, dat tongetje.
Hoe moeilijk is dat in toom te houden! [dia11.1]...*hoe vaak struikelen we niet allemaal! Wie nooit struikelt in het spreken kan zich een volmaakt mens noemen, die in staat is om zelfs het hele lichaam in toom te houden*, zegt Jakobus
We oefenen wat af om goed te kunnen voet- of volleyballen. We doen heel wat moeite ons lichaam in vorm te houden. Maar hoeveel doen we eraan onze tong te trainen?
Of laat je je meteen ontmoedigen door wat Jakobus zegt, en is het bij voorbaat onhaalbaar?
Maar Jakobus zegt ook: [dia11.2] *dit kan toch niet goed zijn, broeders en zusters?*

Ook hier moet gestreefd worden naar heiligheid, naar overeenstemming van woord en daad.
En opnieuw kiest Jakobus sprekende voorbeelden: kan uit één en dezelfde bron zowel zoet als zout water komen? Kan een vijgenboom olijven of een wijnstok vijgen opleveren?
De vraag stellen is haar beantwoorden: nee, natuurlijk niet, dat is volstrekt onmogelijk!
Nou, hoe kan een christen dan op het ene moment met zijn tong zijn God loven en op het volgende moment een mens dat naar het beeld van zijn Schepper geschapen is vervloeken of lelijke dingen over of tegen hem zeggen?

[dia12] *Maar zijn wij dan zo verdorven dat wij helemaal onbekwaam zijn tot iets goeds en geneigd tot alle kwaad? Ja, antwoordt de catechismus, behalve... wanneer wij door de Geest van God opnieuw geboren worden.*

Ook hier maakt Jezus Christus het verschil!
In en door Hem wordt je leven veranderd, vernieuwd.
In verbondenheid met Hem kun je ook de waarheid liefhebben.
En door de kracht van zijn Geest in en uit die waarheid leven, oprecht spreken en belijden, en de eer en goede naam van de naaste zoveel mogelijk verdedigen en bevorderen.

Laten wij christenen, die toch Jezus Christus willen navolgen, ons daarom op dit punt onderscheiden in een wereld waarin de leugen dominant is.
Zodat de mensen om ons heen merken en ervaren: bij hem is ja ook echt ja en nee nee;

bij haar is mijn geheim tenminste veilig;
zij spreken altijd integer over andere mensen – nooit zul je van hen iets negatiefs over iemand horen;
hij is eerlijk in de handel – hij zal je nooit een poot uitdraaien;
de manier waarop zij met elkaar omgaan, het voor elkaar opnemen en elkaar hooghouden is echt heel bijzonder;
je merkt bij hen nog eerbied en ontzag voor wat er in de bijbel staat.

Wat is waarheid? Dat vragen veel mensen zich tegenwoordig af.
Laten wij ze in woord en daad het antwoord geven.

Amen